

ÖNCE ÇOCUKLAR
VE KADINLAR
DERNEĞİ

Avukatların Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi Kapsamında Donanımlarının ve Gönüllülüklerinin Arttırılması Projesi

Eğitim Sonuç Raporu

Eylül 2023 - Mayıs 2024

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ORTAK PROGRAMI

Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla
Evliliklerin Sona Erdirilmesi

JUSTGM

Bu yayın, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu işbirliğiyle hayata geçirilen Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi Projesi desteğiyle hazırlanmıştır. İçeriğinden yalnızca Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği sorumlu olup, herhangi bir şekilde destekçi kurumların görüşlerini yansıtmamaktadır.

ÖNCE ÇOCUKLAR
VE KADINLAR
DERNEĞİ

Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği

E-posta: info@once.org.tr

Web: <https://www.once.org.tr/>

Instagram: [oncecocuklarvekadindernegi](https://www.instagram.com/oncecocuklarvekadindernegi)

X: <https://twitter.com/oncecocukkadin>

Avukatların

Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi Kapsamında

Donanımlarının ve Gönüllülüklerinin Arttırılması Projesi Eğitim Sonuç Raporu

Yayımlayan: Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği

Hazırlayan: Seyhan Öznur Karasu

Yayınlanma Tarihi: 04.07.2024

Çocuk yaşta, erken ve zorla evlilikler (ÇYEZE), dünya genelinde ve Türkiye’de milyonlarca çocuğu, özellikle de kız çocuklarını etkileyen, çocukların eğitim, sağlık, sosyal, psikolojik ve kültürel gelişimlerini engelleyen ve özgürlüklerini kısıtlayan hak ihlalleridir. ÇYEZE’ nin sebepleri yoksulluk, sosyal normlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, aile içi şiddet, eğitime erişimde kısıtlılık, çatışma ve insani krizler olarak saptanmıştır. Bu nedenler iç içe geçerek birbirlerini destekleyen bir yapıdadır. ÇYEZE, çocukların potansiyellerini gerçekleştirmelerini engelleyen ve yaşamlarını olumsuz yönde şekillendiren bir dizi problem yaratmaktadır. Çocuk yaşta evlilikler, erken yaşta gebelik, okul terki, ekonomik bağımsızlığın kaybı ve sosyal izolasyon gibi sorunlara yol açmaktadır. Bu evlilikler, çocukların fiziksel ve psikolojik olarak gelişim süreçlerini olumsuz etkilemekte; kısa ve uzun vadede sağlık sorunlarına neden olmaktadır (UNICEF, 2020).

ÇYEZE, aynı zamanda çocuklara ve kadınlara yönelik bir şiddet biçimi olarak kabul edilmektedir. Birçok toplumda, çocukların erken yaşta evlenmesi, ailelerin ekonomik yükünü hafifletmenin bir yolu olarak görülmekte ve bu çocukların gelecekteki ekonomik güvenliklerinin sağlanacağına inanılmaktadır. Çocukların maruz bırakıldığı bu tür evlilikler, cinsel, fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet barındırmaktadır. Yetişkinlerin dünyasına ait olması gereken evlilik kavramı, çocukları yetişkin sorumlulukları üstlenmek zorunda bırakmakta ve bu durum en başta, eğitime devamı sonlandırmaktadır. Eğitimden mahrum kalan çocuklar, ekonomik ve sosyal bağımsızlıklarını kazanmakta zorlanmakta ve bu da yoksulluk döngüsünü devam ettirmektedir.

B) AMAÇ VE KAPSAM

İnsan hakları ihlalinin bir türü olup aynı zamanda çocuk ihmali ve istismarı olarak kabul edilen çocuk yaşta, erken ve zorla evliliklerin sebepleri yoksulluk, sosyal normlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, aile içi şiddet, eğitime erişimde kısıtlılık, çatışma ve insani krizler olarak saptanmıştır. Bu nedenler iç içe girerek birbirlerini destekleyen bir yapıdadır. Projede ÇYEZE, yoksulluk ve insani kriz durumları yönünden ele alınmış ve ÇYEZE mağduru veya risk altındakilerin adalet mekanizmalarına erişimlerinin güçlendirilmesini amaçlanmıştır.

Türkiye’de 6 Şubat tarihinde yaşanan ve etkisi sürmekte olan depremlerin hali hazırda bölgede var olan yoksulluğu derinleştirecek olmasının ÇYEZE’yi artıracakları öngörülmüştür. Yoksulluk aynı zamanda ÇYEZE mağdurlarının veya risk altındakilerin adalet erişimlerini zayıflatmaktadır. Öte yandan Türkiye’de ÇYEZE konusunda yeterince donanımlı ve gönüllü hukuki destek sağlayacak avukat sayısı azdır. Donanımlı hukuki desteğin artırılması, Türkiye toplumuna son yıllarda hakim olan ve suç işlemeyi teşvik eden cezasızlık politikalarının kırılması adına önem arz etmektedir.

Proje, eğitimler ve atölyeler yoluyla hem dernekte henüz faaliyet göstermeye başlamış gönüllü avukatların ÇYEZE konusundaki bilgi ve becerilerini artırmayı hem de afet bölgesindeki Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Gaziantep illerinin baroları bünyesinde Kadın Hakları Merkezi ve Çocuk Hakları Merkezinde faaliyet gösteren avukatların ÇYEZE konusundaki bilgi ve becerilerini artırmayı ve avukatları gönüllülüğe teşvik etmeyi hedeflemiştir.

Türkiye’de ÇYEZE’nin Durumu

Çocuk yaşta, erken ve zorla evlilikler (ÇYEZE), Türkiye’de uzun yıllardır devam eden ve çok boyutlu sosyal, kültürel, ekonomik ve hukuki dinamikleri olan ciddi bir insan hakları sorunudur. Bu sorun, çocukların eğitim, sağlık ve genel refahını olumsuz etkileyerek, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ve yoksulluğu pekiştirmektedir. Kamu otoriteleri bu konuda güncel ve ayrıştırmış veri sağlamamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2022 yılında 16-17 yaş grubunda resmi olarak evlenen kız çocuklarının sayısı 16.587 olarak kaydedilmiştir. Bu, toplam evlilikler içinde %3,3'lük bir oranı temsil etmektedir. Bu durum, çocuk yaşta evliliklerin büyük çoğunluğunun eşitsiz güç dinamikleri içerdiğini göstermektedir.

Deprem Bölgesinde ÇYEZE'nin Durumu ve Etkileri

Türkiye'de 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler, bölgedeki çocuklar üzerinde büyük bir etki yaratmıştır. Deprem bölgesinde yaklaşık 4,6 milyon çocuk yaşamaktadır (UNICEF, 2023). Depremler sonrası eğitimde meydana gelen kesintiler, çocukların şiddete maruz kalma, zorla evlendirilme veya çalışmaya zorlanma riskini artırmaktadır. Deprem sonrası bölgedeki hanelerin yaklaşık %40'ı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır; bu oran, Türkiye genelinde %32 civarındadır.

UNICEF'in 17 Mart 2023'te TBMM'de cinsel istismar komisyonuna verdiği bilgide, depremin etkilediği 11 ilde çocuk yaşta evliliklerin artmasının beklendiğini belirtilmiştir. Yetkililer, "Suriyeli sığınmacılar arasında yüzde 44'lere kadar çıkan, Türkiye vatandaşları arasında ise yüzde 14,7 olarak görülen bir yaygınlık söz konusu. Hem çocuğun ev işlerinde ya da bakım hizmetlerinde ya da tarımda çalıştırılmak üzere evlendirilmesi, hem de namus algısı ya da yoksulluk dolayısıyla evlendirilmesi söz konusu. Aileler, çocuğu evde şiddet ortamı varsa 'korumak' için de evlendirdiklerini ifade edebiliyorlar" bilgisini vermiştir.

Bölgede yaşanan ekonomik zorluklar, eğitim kesintileri ve artan yoksulluk gibi etkenler, eğer önlem alınmazsa, çocukların bu koşullar altında daha fazla risk altında olmasına ve erken yaşta evliliklere maruz bırakılmalarına yol açacaktır.

Adalete Erişim ve Avukatların Rolü

Türkiye'de çocuk yaşta, erken ve zorla evliliklerin yasaklanması ve önlenmesine yönelik yasalar ve uluslararası anlaşmalar bulunsa da uygulamada yeterli denetim ve yaptırım mekanizmaları eksiktir. Mağdurların veya risk altındakilerin adalet mekanizmalarına erişimleri ise kısıtlıdır. Avukatlar bu noktada, başta mağdurların temsili olmak üzere dava açma ve izleme, yasal düzenlemelerin takibi ve öneri sunma, toplumun bilgilendirilmesi gibi doğrudan fayda sağlayan konularda aktör görevindedirler. Türkiye'de ÇYEZE ile mücadele eden uzman sayısı sınırlı olup ÇYEZE konusunda bilgi ve beceri sahibi avukatların sayısının artırılması gerekmektedir. ÇYEZE'ye karşı hukuki mücadelede uzmanlaşmış avukatların varlığı, hem mağdurların adalete erişimini kolaylaştırmak açısından hem de Türkiye'nin mevcut cezasızlık politikalarının kırılması açısından önemlidir. Ancak, avukatların gönüllü olarak hizmet vermesi ve bu gönüllülüğün teşvik edilmesi hukuki güvence, erişilebilirlik, hızlı müdahale, toplumsal katkı açısından önem taşımaktadır. Bu, özellikle yoksul bölgelerdeki mağdurların hukuki destek alabilmesi açısından kritik önemdedir.

Eğitimler Hakkında Genel Bilgilendirme

Üç başlıktan oluşan eğitim programında, ÇYEZE, Medeni Hukuk, Ceza Hukuku ve İnsan Hakları Hukuku yönünden ele alınmış; eğitimler sonunda avukatları gönüllüğe teşvik amaçlı gönüllülük atölyeleri düzenlenmiştir.

1 ÇYEZE' nin Medeni Hukuk Kapsamında Değerlendirilmesi, Av. Hediye Gökçe Baykal

Temel Başlıklar:

- a) Evlilik Yaşı ve İzni
- b) Evlenme Ehliyeti ve Engelleri
- c) Zorla Evlendirme ve Ceza Hukuku İlişkisi
- d) Haklar ve Yükümlülükler

2 ÇYEZE' nin Cezai Sorumluluk Kapsamında Değerlendirilmesi, Av. Volkan Berber

Temel Başlıklar:

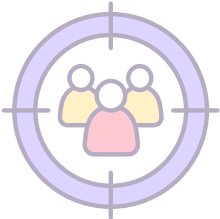
- a) Çocukların Cinsel İstismarı (Madde 103)
- b) Reşit Olmayanla Cinsel İlişki (Madde 104)
- c) Çocukları Fuhuşa Teşvik, Aracılık veya Zorlama (Madde 227)
- d) Evlilik İçin Kaçırma ve Alıkoyma (Madde 234)
- e) Küçükleri Evlendirme (Madde 230)

3 ÇYEZE'nin Temel Haklar Kapsamında Değerlendirilmesi, Av. Nilda Baltalı, Av. Nur Banu Satılmış

Temel Başlıklar:

- a) Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS)
- b) Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)
- c) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)
- d) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
- e) Çocuk Yaşta Evliliklerin İnsan Hakları İhlali Olarak Kabul Edilmesi

Hedef Gruplar ve Ziyaret Edilen Barolar

- Dernek içinde gönüllü faaliyet gösteren avukatlar
- Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Gaziantep baroları bünyesinde Kadın Hakları Merkezi ve Çocuk Hakları Merkezinde faaliyet gösteren avukatlar

- Kahramanmaraş Barosu
- Adıyaman Barosu
- Hatay Barosu
- Gaziantep Barosu

Eđitimlere İlişkin Detaylı Bilgilendirme

1) Dernek Avukatlarına Yönelik Çevrimiçi ÇYEZE Eğitimi

Tarih:07.09.2023

Saat:19.00-23.30

Katılımcı Sayısı: 79

Katılımcı avukatların çoğunluğu daha önce ÇYEZE konusunda eğitim almamıştı ve konuya dair temel kavramlara hakim değildi. Projenin temel motivasyonlarından biri, kadın cinayetlerinde öldürülen kadınların çoğunun çocuk yaşta evlilik mağduru olduğunun farkına varılmasıydı.

79 avukattan sadece 2'si daha önce ÇYEZE davaları üstlenmişti. Eğitim sonrasında 77 katılımcı gönüllü dava üstlenmeye istekli olduklarını belirttiler.

Katılımcılardan biri, sahadan daha fazla örnek aktarılmasını önerdi. Bu öneri, gelecekteki faaliyetlerde dikkate alındı.

2) Afet Bölgesindeki Avukatlara Yönelik Yüzyüze ÇYEZE Eğitimi

Kahramanmaraş Barosu

Tarih:29.09.2023

Saat:13.00-18.00

Katılımcı Sayısı: 15

TÜİK'in 2021 yılı şehirlere göre çocuk yaşta evlilikler istatistiğine göre Kahramanmaraş 16-17 yaş aralığında 511 tane çocuk yaşta evlilikle beşinci sırada yer alıyordu.

Katılımcı avukatlar temel nedeninin gelenekler ve yoksulluk olduğunu ifade ettiler. Çoğunlukla evliliklerin imam nikahı yoluyla daha erken gerçekteştiğini, ailelerinin resmi nikah için minimum yaşın dolmasını beklediklerini söylediler.

Dernekte olduğu gibi Kahramanmaraş ilinde eğitime ve sonrasında ankete katılan 15 avukatın hiçbirisi daha önce ÇYEZE özelinde bir eğitim almamış, genel kavramlara ve özellikle uluslararası sözleşmelere ve ilgili hükümlerine hakim değillerdi. Aynı şekilde daha evvel çocuk yaşta evlilik davası üstlenmediklerini belirttiler.

Dernekte olduğu gibi Kahramanmaraş ilinde eğitime ve sonrasında ankete katılan 15 avukatın hiçbiri daha önce ÇYEZE özelinde bir eğitim almamış, genel kavramlara ve özellikle uluslararası sözleşmelere ve ilgili hükümlerine hükümlere hakim değillerdi. Aynı şekilde daha evvel çocuk yaşta evlilik davası üstlenmediklerini belirttiler. Avukatlardan biri vaka bildirimi yapacağını aileye bildirdikten sonra kız çocuğun ailesinin karardan vazgeçtiğini aktardı. Buradan hareketle cezasızlığın boyutları ve sonuçları üzerine tartışarak dava izlemenin öneminden bahsettik. Bölgede ÇYEZE'yi önlemek için öncelikli olarak neler yapılmalı sorusuna, katılımcılar, ailelere sosyal yardımlar, istihdam fırsatları ve nakdi destekler sağlanarak ekonomik baskıların hafifletilmesi gerektiğini; okulların yeniden inşası ve iyileştirilmesi, eğitim materyallerinin temin edilmesi ve öğretmenlerin desteklenmesi gerektiği cevaplarını verdiler.

Adıyaman Barosu

Tarih:30.09.2023

Saat:13.00-18.00

Katılımcı Sayısı: 9

Diğer üç ile oranla hasar ve toparlanma bakımından en geride olan Adıyaman'da avukatlar çoğunlukla öfkelerini, halkın ihtiyaçlarını dile getirdiler. Eğitim sırasında TÜİK verilerinde Adıyaman'ın ilk on şehirde yer almamasının nedenini, il özelinde çocuk yaşta evliliklerin imam nikahı yoluyla gerçekleşmesi ve gizli tutulması olarak ifade ettiler. Çok sayıda muhafazakar zengin, dini liderlerin, belli başlı tarikat yapılanmalarının iktidar sahibi olduğu şehirde, avukatlar, geçtiğimiz yıl çoğunluğu erkek üyeden oluşan Adıyaman Sivil Toplum Kuruluşları (STK) Platformunun çocuk yaşta evlilikleri özellikle kız çocukları bağlamında normalleştiren basın açıklamaları gerçekleştirdiklerini ve halkın içinde bu durumu yaymaya çalıştıklarını aktardılar.

Muhafazakarlık ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ÇYEZE'nin en önemli nedeni olarak ifade ettiler. Bölgede ÇYEZE'yi önlemek için öncelikli olarak neler yapılmalı sorusuna, ekonomik desteğin ve okullaşmanın artırılması, bu tür evliliklerin zararları konusunda toplumu bilinçlendirmek için kampanyalar düzenlenmesi gerektiğini belirttiler. Katılımcılar burada da ÇYEZE'ye dair kavramlar ve ÇYEZE'nin hukuki boyutları, özellikle Medeni Kanun özelinde eksik olduklarını, eğitimin bu nedenle verimli geçtiğini bildirdiler

Hatay Barosu

Tarih:01.10.2023

Saat:12.30-18.30

Katılımcı Sayısı: 22

Etkinliğe 17 avukat ve Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES), Kadınlarla Dayanışma Vakfı, Kadın Dernekleri Federasyonu, ASAM, Mor Dayanışma, Buradayız Hatay Derneği'nden olmak üzere toplamda 22 kişi katıldı. Faaliyet yürüttüğümüz iller arasında en verimli çalışma Hatay'da gerçekleşti. Örgütlerin ve baronun depremden sonra Hatay'da neler yaptıkları konuşuldu. Genel itibariyle şehirde herkes dayanışma halinde şehrin normale dönmesi adına yoğun çalışmalar yürütüyorlardı, halen yürütüyorlar. Katılımcıların ÇYEZE'ye dair kavramsal ve hukuki bilgileri diğer illere göre en üst sıradaydı.

Katılımcıların ÇYEZE'ye dair kavramsal ve hukuki bilgileri diğer illere göre en üst sıradaydı. Ankete katılan 20 katılımcıdan 12'si daha önce çocuk yaşta evliliklerle ilgili seminerlere katıldığını, dört kişi şikayet bildiriminde bulunduğunu, bir avukat ise bir kız çocuğu adına ÇYEZE davası üstlendiğini bildirdi. Bölgede ÇYEZE'yi önlemek için öncelikli olarak neler yapılmalı sorusuna yanıt olarak, ailelere maddi destek sunulması, okullaşmanın teşvik edilerek gerekli fiziki koşulların sağlanması, aileler ve çocuklar için yasal haklar konusunda farkındalık artırıcı eğitim programları düzenlenmesi, devletin sahadan düzenli olarak veri sağlaması ve tüm süreçlere sivil toplum örgütleri, meslek odalarını dahil etmesi gerektiği cevapları verildi. Genel memnuniyete ve konu özelinde donanımın artıp artmadığına dair anket cevaplarının oldukça olumlu olduğu, 16 katılımcının gönüllü ÇYEZE dosyası üstleneceğini ifade ettiği etkinlikte Mor Dayanışma ekibi kurmuş oldukları mahalle birlikleri aracılığıyla konu özelinde çalışacağını gerektiğinde bizleri ve tüm ekibi bilgilendireceğini aktardı.

Gaziantep Barosu

Tarih:05.03.2024

Saat:14.00-16.30

Katılımcı Sayısı: 17

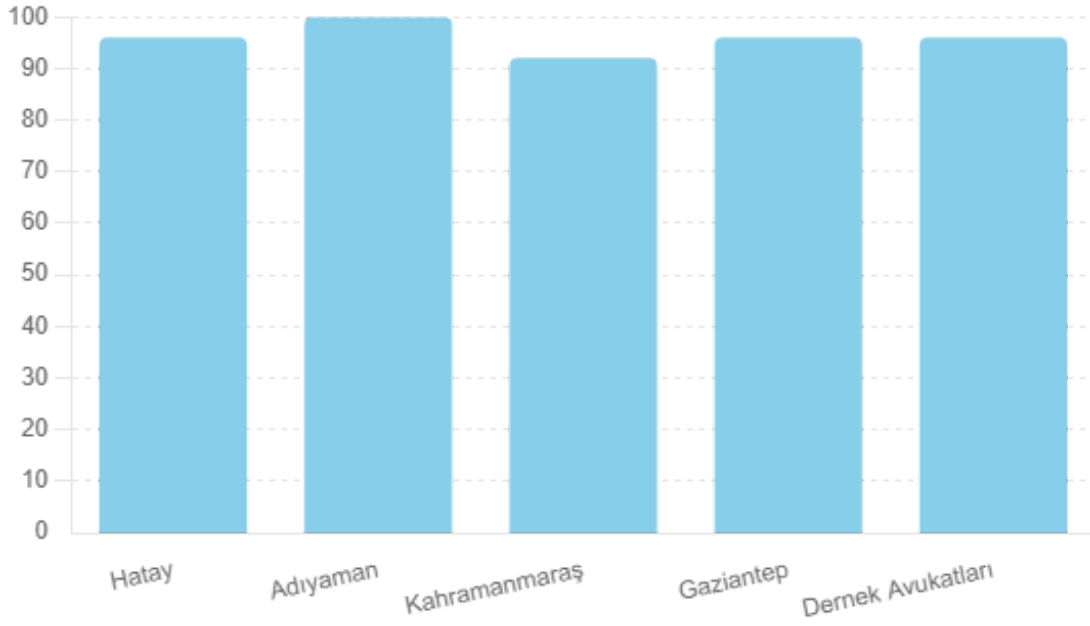
İki ilçesi dışında, diğer deprem illerine göre büyük hasarlar görmeyen Gaziantep'te de depremin izleri halen çok yeniydi. Diğer illerde olduğu gibi Baro faaliyetleri azalmıştı. Eğitimi organize eden yetkililer eğitimi talep etme nedenlerinden biri olarak bu gibi faaliyetlerin yeniden bir araya gelme durumunu canlandırıldığını belirtti. Diğer neden ise Gaziantep'in çocuk yaşta evliliklerin en yoğun olduğu illerin ilk sıralarında yer alıyor olmasıydı. Depremden en çok zarar gören ve en az 25.300 depremzede çocuğun ÇYEZE riski altında olduğu İslahiye ve Nurdağı ilçeleri merkezinde Antep'in toplumsal yapısını da tartıştık.

Katılımcıların sorundan bahsederken konuyu ne kadar kanıksadıklarını ayrıca gözlemledik. Üç katılımcı annelerinin çocuk yaşta evlilik mağduru olduğunu aktardı. Kadın katılımcılardan biri, evlendirilme, evlilik konularında iradenin kız çocuğunda değil, ailelerin erkek büyüklerinde olduğunu aktardı: "Buralarda kız çocukları isterse Cumhurbaşkanı olsun, evlilik kararını yine de baba verir." Köylerde üstü kapalı biçimde gerçekleşen çok sayıda çocuk yaşta evlendirme olduğunu, özellikle muhtarların suç işleyerek ailelerin lehine davrandıklarını, çocukları gözetmediklerini bildirdiler. Bölgede ÇYEZE'yi önlemek için öncelikli olarak ailelere maddi destek verilmesini, okullaşmanın artırılmasını ve konteyner kentlerde eğitim çalışmaları düzenlenmesi gerektiğini ifade ettiler. Diğer illerde olduğu gibi Antep'te de avukatların ÇYEZE'nin kavramsal ve hukuki boyutuna dair bilgi eksiklikleri vardı ve hiçbiri ÇYEZE davası üstlenmemişti. En çok bildirme yükümlülüğüne dair soru sordular. Yükümlülüğü olan gruplara ÇYEZE'nin özellikle cezai boyutunun aktarılmasının caydırıcı olacağını ifade ettiler. Gün sonu anketine göre 16 katılımcı etkinlikten oldukça verim aldığını, 16 katılımcı daha önce ÇYEZE özelinde bir eğitim almadığını, 17 katılımcı eğitimin ÇYEZE'ye dair donanımlarını arttırdığını, 17 katılımcı gönüllü dava üstleneceğini bildirdi.

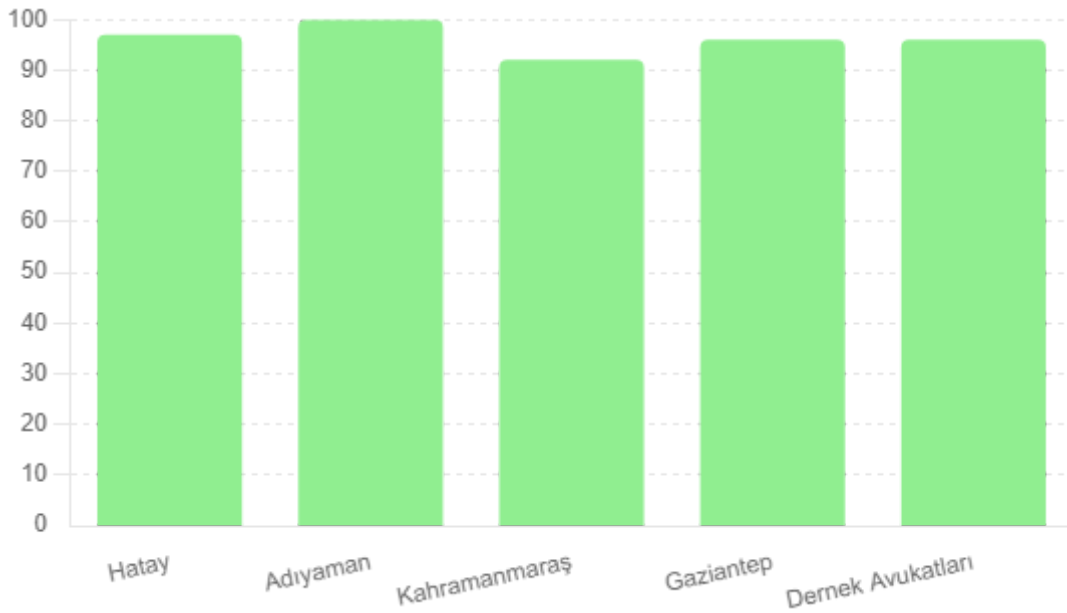
Katılımcı Geri Bildirimleri

Toplam 137 avukatın katıldığı; bir çevrimiçi üç yüz yüze eğitimler sonrasında katılımcıların eğitimden memnuniyetlerini ve bilgi düzeylerindeki artışı ölçmek amacıyla çevrimiçi anketler gerçekleştirildi.

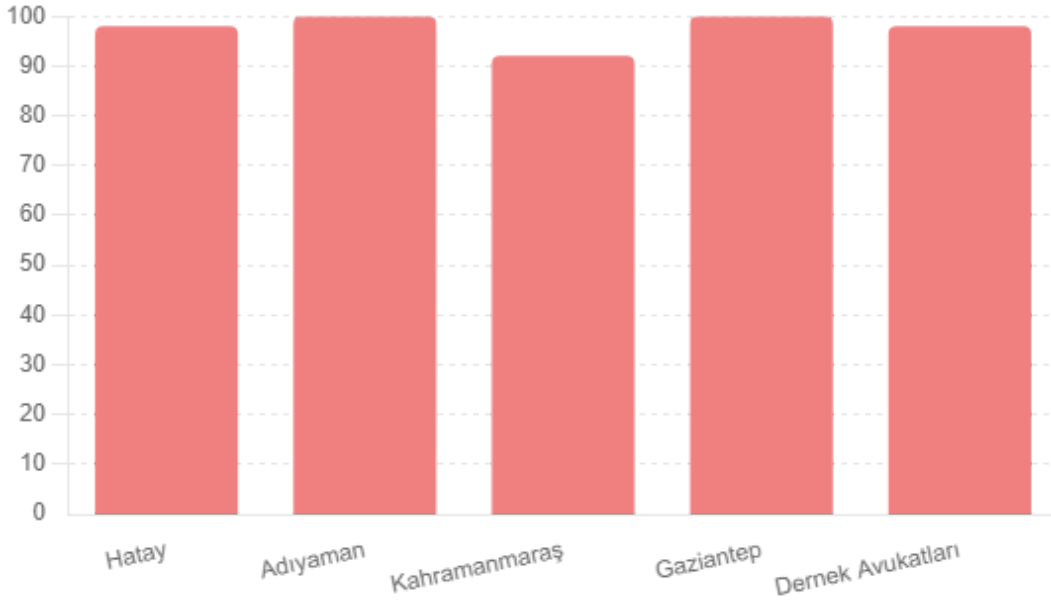
Genel Memnuniyet

Bilgi ve Beceri Artışı

Gönüllü Dava Üstlenme İsteği

D) SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç:

Proje kapsamında eğitilen avukatların büyük bir kısmı, Çocuk Yaşta Evliliklerin Zararları ve Engellenmesi (ÇYEZE) konusunda bilgi sahibi olmuş ve gönüllü dava üstlenme isteği göstermiştir. Eğitimler, katılımcıların ÇYEZE konusundaki bilgi ve becerilerini artırmada oldukça etkili olmuştur. Proje, bölgelerdeki avukatların hem teorik hem de pratik bilgi birikimlerini güçlendirmiş ve gönüllü dava üstlenme oranlarını artırmıştır.

Anketler, avukatların ÇYEZE'ye dair kavramsal ve hukuki bilgi eksikliklerinin bulunduğunu ve bu eksikliklerin önemli bir ihtiyaca işaret ettiğini ortaya koymuştur. Baroların, ÇYEZE'nin önlenmesi mücadelesine dahil edilmesinin önemi büyüktür. Barolar, hukuki bilgilendirme ve destek sağlama konusunda kilit rol oynamakta olup, avukatların bu konuda bilinçlendirilmesi ve donanımlarının artırılması, çocuk yaşta evliliklerin önlenmesinde önemli bir adım oluşturmaktadır.

Bu eğitimlerin, çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi ve bu konuda hukuki mücadelelerin daha etkili yürütülmesi adına önemli bir adım olduğu değerlendirilmektedir. Eğitimler, avukatların ÇYEZE konusunda daha donanımlı hale gelmelerine ve bu alanda daha etkili çalışmalar yürütmelerine katkı sağlamıştır.

Öneri ve Talepler:

1. Toplumsal Cinsiyet Odaklı Deprem Politikaları

Bölgede halen toplumsal cinsiyet eşitliğini merkeze alan eylem planı ortaya konmamıştır. Deprem sonrası politikaların ve müdahalelerin toplumsal cinsiyet perspektifini içermesi sağlanmalıdır. Afet yönetiminde kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarına özel önem verilmelidir.

ASHB, afet bölgelerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak amacıyla kapsamlı programlar başlatmalı ve mevcut eşitsizlikleri gidermek için acil eylem planları oluşturmalıdır. Bu programlar, özellikle kız çocuklarının korunması ve eğitimine odaklanmalıdır.

2. Ekonomik Destek ve Geçim Kaynakları

Çocuk yaşta evliliklerin temel sebeplerinden biri olan ekonomik zorlukların üstesinden gelmek için afet bölgelerinde sürdürülebilir geçim kaynakları ve ekonomik destek programları oluşturulmalıdır. Hükümet ve uluslararası yardım kuruluşları, mevcut ekonomik destek programlarının yetersizliğini kabul ederek, afet bölgelerinde kapsamlı ve sürdürülebilir ekonomik yardım programları başlatmalıdır.

3. Eğitim Olanaklarının Geliştirilmesi

Çocukların eğitimlerine devam edebilmeleri için okul ve eğitim merkezlerinin yeniden inşası hızlandırılmalı ve desteklenmelidir. Eğitim, çocuk yaşta evlilikleri önlemenin en etkili yollarından biridir.

Milli Eğitim Bakanlığı ve ilgili kuruluşlar, afet bölgelerinde eğitim altyapısının hızla yeniden inşa edilmesi ve güçlendirilmesi için acil eylem planları oluşturmalıdır.

4. Hukuki Destek ve Danışmanlık

Afet bölgelerinde çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi için etkin hukuki danışmanlık hizmetleri sağlanmalıdır. Bu hizmetler, mağdurların haklarını korumak ve hukuki süreçlerde destek sağlamak amacıyla erişilebilir olmalıdır.

Barolar ve avukatlık dernekleri, afet bölgelerinde ücretsiz hukuki destek ve danışmanlık hizmetleri sunarak hükümetin bu alandaki eksikliklere destek sunmalıdır.

5. Barolar ve Sivil Toplumun Rolü

Barolar ve sivil toplum örgütleri, çocuk yaşta evliliklerle mücadelede daha aktif rol almalı ve bu konuda yürütecekleri kampanyalar, eğitim ve adli yardım programları ile daimi iş birliği ve dayanışma içerisinde olmalıdır.

6. Erken Uyarı ve İzleme Sistemleri

Çocuk yaşta evliliklerin artmasını önlemek amacıyla erken uyarı ve izleme sistemleri kurulmalı ve bu sistemler etkin bir şekilde işletilmelidir. Bu sistemler, verilerin düzenli olarak toplanmasını ve analiz edilmesini içermelidir.

Hükümet ve ilgili kuruluşlar, çocuk yaşta evliliklerin izlenmesi ve raporlanması için yetersiz kalan mevcut sistemleri güçlendirmeli ve veri toplama ve analiz kapasitelerini artırmalıdır.

7. Psikososyal Destek Hizmetleri

Afet bölgelerinde çocuklara ve ailelere yönelik psikososyal destek hizmetleri sunulmalı ve bu hizmetler genişletilmelidir. Travma sonrası stres bozukluğu gibi psikolojik sorunlar, çocuk yaşta evlilik riskini artırabilir.

Kamu otoriteleri afet sonrası travma ile başa çıkma konusunda yetersiz kalan mevcut hizmetleri genişletmeli ve bölgeye uzman psikologlar ile sosyal hizmet uzmanları sağlamalıdır.

E) TEŞEKKÜR

Kendileri de birer depremzede olmakla birlikte sahada ilk günden bu yana faaliyet gösteren, şehirlerinin daha fazla yıkıma uğramaması için mücadele gösteren ve bizlerin davetini geri çevirmeyen Kahramanmaraş, Adıyaman, Hatay ve Gaziantep Barosu'na teşekkür ederiz.

ÇYEZE'nin Önlenmesi Destek Programını kapsamında sağlanan proje geliştirme mentorluk desteği,, projelerin uygulanması sürecinde sunulan eğitimler, teknik ve idari destek için Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'na; program sayesinde tanıştığımız, on ay boyunca bilgi ve deneyimlerini her fırsatta aktaran, faydalanıcı dokuz örgüte dayanışmaları için teşekkür ederiz.

Dayanışmanın sürmesi umuduyla,

Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği

F) EKLER

Derneğin gönüllü avukatları olan ve projede eğitmen olarak görev alan avukatların eğitimler için hazırlamış olduğu sunumlara aşağıdaki bağlantıdan erişebilirsiniz:

